

2009
2026

Соціальний абілітаційно-реабілітаційний центр «Парасолька»

ПРО ШЛЯХ РОЗВИТКУ, СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І МІНІМІЗАЦІЇ БАР'ЄРІВ

ПАРАСОЛЬКА
Parasolka

Комітет медичної допомоги
в Закарпатті

ДАЛІ ТІЛЬКИ РОЗВИТОК

Попри те, що переважно ми називаємо Центр «Парасолька» пілотним проектом, який, безумовно, є позитивним прикладом впровадження в країні реформи деінституціалізації, але для всіх причетних, передусім для команди Комітету медичної допомоги в Закарпатті, заклад був життєвою необхідністю – в усіх сенсах. Успіхи вихованців Вільшанського дитячого будинку-інтернату спонукали нас до створення нового середовища, де можна було б ще краще реалізувати їхній потенціал, а він був очевидним! Соціальному абілітаційно-реабілітаційному центру «Парасолька» вже виповнилося 16 років, і це означає, що ми все зробили правильно і не даремно.

Кожна дата мотивує до підбиття підсумків, але наша «Парасолька» – це постійний рух, а поточні результати відчувають і бачать краще ті, хто пам'ятають початок, адже були до нього причетними. Наше сьогодні – це величезний здобуток наполегливої праці Комітету, Асоціації «Парасолька» (Швейцарія), колективу Центру за сприяння відповідних державних відомств та керівництва органів місцевого самоврядування міста Тячів. Наразі 25 людей з інвалідністю, які проживають у «Парасольці», мають плани і бажання, формулюють свою точку зору, самореалізують себе у творчості і мистецтві, інтегровані у Тячівську міську громаду, ставши невід'ємною її частиною, дружать із сусідами, дбають про благоустрій своєї спільної домівки, гастролують за кордоном, допомагають Українському війську, вчать самотійності у побуті і прийнятті рішень... Наше сьогодні – це діючі май-стерні, відділення раннього втручання та надання соціальних послуг, «Школа самотійного проживання»... Чи мріяли ми про таке 16 років тому? Ні, не мріяли, а планували нашу роботу таким чином, щоб це стало можливим.

Ми жодного разу не дозволили собі одягнути рожеві окуляри, не ставили кінцевої мети, зосереджувалися на пошуку балансу між «хочемо», «потребуємо» і «можемо». Те, що змогли, відповідає потребам і соціальної сфери, і її ключових суб'єктів – людей з інвалідністю. Рушійною силою змін в європейських країнах були зусилля батьків дітей з інвалідністю, і незалежна Україна нехай навздогінно, але теж йде цим шляхом. Водночас 16 років тому ми мали справу з вихованцями державного закладу інтернатного типу, а вже зараз ми можемо, у тому числі, підтримувати родини у забезпеченні якісними соціальними послугами дітей та дорослих з інвалідністю. Нами продовжують рухати здобутки підопічних, запити і потреби клієнтів з-за меж закладу. Наша мета – досягти того рівня нормалізації суспільства, коли кожен, не залежно від свого стану здоров'я чи особливостей розвитку, відчуватиме себе рівним серед рівних. Лише протягом останнього року нам вдалося запуснути напрям підтриманого проживання, розширити спектр зайнятості підопічних «Парасольки», зробити заклад більш енергонеалежним. Вже зведені стіни ми наповнюємо життям, правильними змістами і необхідним функціоналом.

У часи, коли країна переживає історичні злами, позитивні звершення набувають особливого значення – їх хочеться продовжувати і поглиблювати. Тому ми рухаємося далі!

Наталія Кабацій,
директорка Благодійної організації
«Благодійний фонд «Комітет
медичної допомоги в Закарпатті»

У вересні 2025 року до 696-го дня народження міста Тячів Наталії Кабацій присвоєно звання «Почесна громадянка Тячівської територіальної громади»

НАШ ШЛЯХ РОЗВИТКУ

- 1997 Зародження ідеї створення спеціалізованого центру для проживання молодих людей з інвалідністю – випускників Вільшанського дитячого будинку-інтернату
- 2005 Затвердження проєкту створення Центру «Парасолька»
- 2006 Обрано місце для майбутнього закладу – місто Тячів Закарпатської області
- 2006 Діти з Вільшанського інтернату виступають з концертами у Швейцарії, де презентують новий українсько-швейцарський проєкт
- 2007 Ремонтні роботи у придбаній будівлі та підготовка соціально-педагогічної концепції закладу
- 2007 Створення Асоціації «Парасолька» в Швейцарії як дочірньої організації Асоціації «Мережа «Швейцарія – Закарпаття / Україна» (NeSTU)

16 жовтня 2009 року

Урочисте відкриття Молодіжного відділення
Вільшанського дитячого будинку-інтернату –
майбутньої Комунальної установи «Соціальний
абілітаційно-реабілітаційний центр «Парасолька»
Закарпатської обласної ради

- 2010 Відкриття перших майстерень і формування стратегії розвитку сільськогосподарського напрямку
- 2018 Центр «Парасолька» стає самостійною юридичною одиницею
- 2019 Відкриття відділення раннього втручання
- 2021 Реконструкція будівлі з майстернями, облаштування там адміністративних приміщень
- 2022 Відкриття відділення надання соціальних послуг
- 2024 У закладі започатковано «Школи самостійного проживання»
- 2025 Відкриття інклюзивної кафе-кондитерської «Шоколад»

УСЕ НАЙКРАЩЕ ВТІЛЮЄМО У НАШИХ ПІДОПІЧНИХ

Останні кілька років «Парасолька» набирає нових обертів у розвитку закладу. Насамперед хочеться звернути увагу на підопічних, які постійно проживають у закладі. Вони стали більш самостійними, набули нових умінь та навичок. Привітність, увага персоналу допомагають налагодити чудову атмосферу на заняттях та у побуті. Хлопці та дівчата із задоволенням працюють у творчоремісничих майстернях, а з початком війни виливають для наших воїнів окопні свічки, виготовляють чугайстри. З допомогою чудових педагогів люди з інвалідністю розвивають свої творчі здібності – співають, грають на музичних інструментах, танцюють...

На підсобному господарстві – у теплиці та на городі – ми вирощуємо екологічно чисті овочі. Велика територія потопає в квітах, які доглядають наші підопічні. Вже кілька років у рамках підготовки до самостійного життя проводимо в закладі «дні самостійності», коли наші вихованці куховарять, перуть, прасують, шують. А тепер ми вже маємо власну кафе-кондитерську, де власноруч приготованими смаколиками ласують наші мешканці та пригощають своїх друзів і відвідувачів.

Спільно з партнерами ми зробили усе, щоб запрацювала «Школа самостійного проживання», де підопічні під дбайливим супроводом опановують новий рівень відповідальності. Ми нарешті можемо говорити про послугу раннього втручання, яка надається в нашому Центрі, – це не про лікування діагнозу, а про допомогу батькам в адаптації до сприйняття проблеми. З дітьми проводяться індивідуальні та групові заняття, а наприкінці кожного працівники обов'язково консультують батьків, як потрібно працювати з дитиною, щоб покращити не тільки її стан, а й атмосферу вдома. Оскільки ця послуга в Україні є новою, то дуже важливими і корисними є різноманітні консультативно-навчальні тренінги від швейцарських фахівців, організовані Комітетом медичної допомоги в Закарпатті, у яких беруть участь співробітники Центру.

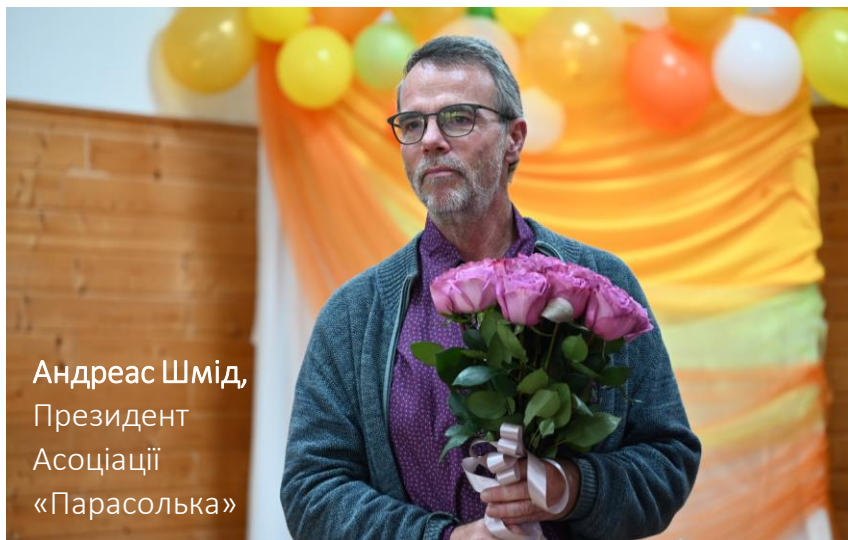
Тепер на базі закладу надається послуга денного догляду для дітей та дорослих з інвалідністю, які проживають у навколишніх громадах. Головною метою є соціалізувати дітей та дорослих людей, урізноманітнити їхню зайнятість, допомогти батькам, які можуть не переживати за своїх дітей, адже увесь день вони знаходяться під кваліфікованим доглядом. Високий професіоналізм наших співробітників, їхнє вміння добре спланувати роботу, підібрати те, що зацікавить кожного клієнта закладу, є запорукою хороших результатів. Ми вже їх бачимо і не збираємося зупинятися на досягнутому.

Оксана Лукач,
директорка Комунальної установи
«Соціальний абілітаційно-
реабілітаційний центр «Парасолька»
Закарпатської обласної ради

ЩИРІ ВІДГОЛОСКИ НАШОГО 15-РІЧЧЯ

Андреас Шмід,
Президент
Асоціації
«Парасолька»

Здається, ніби минуло усього пару років з того часу, як отримав перший дзвінок від тоді ще незнайомої мені пані Моніки Фішер. За кілька тижнів тодішня президентка Асоціації «Парасолька» разом із майбутньою директоркою Центру «Парасолька» Оксаною Лукач та іншими членами Асоціації були у саду в швейцарському центрі «Бюхегоф» в Лосторфі. Вони буквально закидали мене питаннями про нашу роботу з людьми з інвалідністю. Я намагався відповісти на всі їхні питання, але абсолютно нічого не знав про ситуацію у цій сфері в Україні.

15 років промайнули дуже швидко, і протягом цього часу «вірус української «Парасольки» вразив і мене. Тогочасний ще пілотний проект Центру «Парасолька» за короткий час став зразковим закладом для всієї України. Фахівці та отримувачі послуг з різних куточків країни змогли переконатися, що особи з інвалідністю дійсно можуть працювати, інтегруватися і соціалізуватися, бути повноправною і важливою частиною суспільства, надзвичайно збагачуючи його.

Однак для того, щоб залишатися зразковою установою, потрібен постійний розвиток. За ці роки заклад із Центру для проживання 25 осіб перетворився на багатoproфільну компетентну установу для роботи з людьми і ДЛЯ людей з інвалідністю. Раннє втручання та супровід дитини, зайнятість для осіб ззовні та денне перебування, Школа підготовки до самостійного проживання, яка зараз розвивається з метою підвищення спроможності клієнтів в домашніх умовах, будівництво кав'ярні-кондитерської – все це розширює послуги Центру. Що попереду? Упевнений, ми ще здивуємося!

Від імені всієї Президії Асоціації «Парасолька» я хотів би привітати вас зі Швейцарії з усіма вашими здобутками. Усі ви разом – як підопічні, так і працівники Центру, уже багато чого досягли, і це є приводом для гордості. Ми будемо раді підтримувати вас у наступні роки і робитимемо все, що в наших силах, у цей дуже складний для України час.

ЩИРІ ВІДГОЛОСКИ НАШОГО 15-РІЧЧЯ

Завдяки ініціативі благодійників, в області з'явився заклад, який є домівкою для 25 людей з інвалідністю, причому домівкою у найкращих проявах. І Закарпатська обласна рада робить усе, аби так було і надалі. Ми пишаємося вихованцями закладу, які демонструють свої таланти, вміння вправно вести господарство, облаштовувати побут, створювати чудові вироби у майстернях, зокрема й ті, що допомагають нашим Захисникам і Захисницям. Не менш важливо, що підопічні «Парасольки» навчилися дружити, підтримувати один одного. Упевнений, що прикладом тут є колектив Центру, який формує здорове середовище для соціалізації та всебічного розвитку молоді.

Пріоритет для обласної влади – підтримувати подальшу розбудову Центру «Парасолька», у тому числі, й надалі залучаючи донорську допомогу для поліпшення матеріально-технічної бази комунальної установи, масштабувати її позитивний досвід як в межах області, так і для всієї країни.

Для нашого міста і громади Центр відіграє важливу роль, адже частково розв'язує проблему адаптації людей з інвалідністю, стимулює їх до власного розвитку і самореалізації, дає можливість здійснити соціально-побутову адаптацію до життя. На базі Центру створено музичну групу «Парасолька», яка є окрасою багатьох культурно-мистецьких заходів міста та громади, а це один із прикладів суспільної інтеграції осіб з інвалідністю.

Протягом останніх п'яти років на базі «Парасольки» запрацювали два нові відділення, в яких надаються соціальні послуги особам з інвалідністю із сімей, у тому числі, і з Тячівської громади. Родини, які виховують дітей з інвалідністю, отримують додаткову допомогу, що дозволяє забезпечувати належний догляд і виховання, зменшуючи тиск і навантаження на батьків.

Хочу окремо подякувати партнерам та спонсорам зі Швейцарії за надану допомогу у створенні та розбудові нашої «Парасольки», за постійну благодійну підтримку, а персоналу закладу висловити слова вдячності за якісну роботу, добросовісне, чуйне та терпеливе ставлення до підопічних та клієнтів Центру.

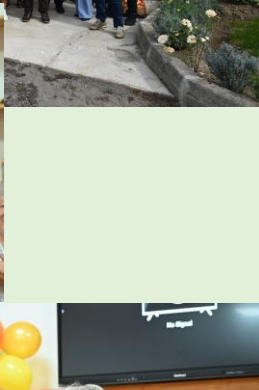
Василь Дем'янчук,
заступник голови
Закарпатської обласної ради

Іван Ковач,
Тячівський міський голова

РАДІСНІ ВІДГОЛОСКИ НАШОГО 15-РІЧЧЯ

РОЗВИТОК ЧЕРЕЗ ТВОРЧІСТЬ

Працюючи протягом тривалого часу з вихованцями «Парасольки», я зрозуміла досить просту істину – системна робота з будь-якими людьми, навіть із серйозними ментальними порушеннями, приносить неочікувані, хороші і навіть надзвичайно високі результати щодо сприйняття, відтворення мелодики і ритму... А найбільше моральне й естетичне задоволення як педагогу мені приносять спостереження за розвитком умінь наших підопічних передавати характер вокального, хореографічного чи інструментального твору. Вони навчилися сценічної культури, на виступах поведуться, як справжні артисти, а головне – їм це подобається, і від того маємо щоразу кращі результати наших мистецьких занять.

Наталія Бокоч,
музичний педагог

«Парасольці» точно є, чим пишатися. Вихованцям закладу неодноразово аплодували на фестивалях у Фрібурзі (Швейцарія), Будапешті (Угорщина), Пельгржимові (Чехія), а також на вітчизняних сценах – на фестивалях «Барви життя» у Києві, «Золотий птах» у Вінниці, на численних заходах у Закарпатській області.

Ужгород (Україна)

Пельгржимов (Чехія)

Будапешт (Угорщина)

Тячів (Україна)

ЗБИРАЄМОСЯ У КОЛІ ДРУЗІВ

РОЗВИТОК ЗАРАДИ РЕЗУЛЬТАТУ

Центр «Парасолька» ніколи не концентрувався на процесі, а завжди працює заради результату. Так, щоб підвищити спроможність мешканців та покращити їхню побутову адаптивність, було розроблено концепцію підтриманого проживання, яка на сучасному етапі розвитку закладу втілена у функціонуванні «Школи самостійного проживання». Спеціально обладнане приміщення відкрило свої двері для чотирьох підопічних Центру у грудні 2024 року. Відтоді вони у фаховому супроводі займаються власним побутом – готують, прибирають, організовують затишок у своїх кімнатах, взаємодіють для вирішення спільних задач, визначаються із щоденною зайнятістю і формами дозвілля. Як зазначають у закладі, цей експеримент є досить вдалим продовженням упроваджених раніше днів самостійності, адже тепер набуті навички можна розвивати з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей.

Професіоналізації навичок мешканців Центру «Парасолька» сприяє поява нової майстерні – у вересні 2025 року було відкрито інклюзивну кафе-кондитерську «Шоколад», де працюють і навчаються молоді люди з інвалідністю. Зараз це семеро мешканців «Парасольки», яких кондитерському мистецтву навчає фахівчиня Наталія Маркан. Дівчина каже, що швидко знайшла спільну мову з новою командою, а та відповіла взаємністю.

До відкриття кондитерської готувалися ретельно – вивчали рецепти, оснащення кухні, кілька тижнів випікали печиво і соленики. Останніх, до слова, приготували 800 штук і пригощали ними гостей свята. Але найбільша гордість кондитерів-початківців – торт «Тячів». Солодку візитівку міста втілено у модифікованому сторічному місцевому рецепті тістечка, яке оцінили не лише у громаді, але й за її межами.

Кафе-кондитерська «Шоколад» – це реалізована мрія. До неї йшли довго, але у підсумку в закладі вдалося поєднати відповідний швейцарський досвід, місцеву специфіку, потенціал вихованців «Парасольки», який вкотре вдалося розкрити по-новому!

УМІЄМО ТВОРИТИ І СТВОРЮВАТИ

МЕНШЕ БАР'ЄРІВ

З відкриттям у 2019 році у структурі Центру «Парасолька» відділення раннього втручання, а у 2022-му – відділення надання соціальних послуг для закладу почався новий етап розвитку. Зараз для місцевих мешканців доступні послуги стаціонарного і денного догляду, соціально-психологічної реабілітації, абілітації, раннього втручання, а у подальшому – повноцінного підтриманого проживання, тимчасового перепочинку для батьків дітей з інвалідністю, 5-денного стаціонару... Зараз клієнтами нових відділень є кілька десятків родин з Тячівської та навколишніх громад.

Хочу подякувати колективу Центру «Парасолька». Фахівчині привітні, щирі, доброзичливі. Заняття завжди цікаві і різноманітні, часто проводяться у формі гри, тож дитині завжди цікаво, і час проходить дуже швидко. Відчуваємо індивідуальний підхід до кожної дитини.

Людмила Матковська, мама Юлії – клієнти Відділення раннього втручання

Мені подобається, як побудований процес розвитку дітей у відділенні раннього втручання. На заняттях дитина дізнається багато нового, цікавого, адже заняття різні – інтерактивні та динамічні. Спеціалісти доброзичливі, уважні до дітей, завжди дружні у спілкуванні з батьками. Дякую за можливість для своєї дитини відвідувати «Парасольку».

Вікторія Олаг, мама Назара – клієнти Відділення раннього втручання

БІЛЬШЕ МОЖЛИВОСТЕЙ

Василько завжди за-любки їде на заняття. Там кожен спеціаліст живе своєю справою, намагаючись організувати заняття так, щоб дітям було цікаво відповідно до віку та загального стану. Проводяться і масові заходи, в яких беруть участь усі дітки. Дуже важливо, що є такий заклад, куди можуть прийти на денний догляд не тільки діти, але й молоді люди з інвалідністю, адже вони так само потребують вражень та спілкування поза межами дому. А для нас, батьків, є можливість за цей час вирішити якісь свої справи. Бажаю Центру «Парасолька» розвитку та процвітання!

Галина Палінкаш, мама Василя – клієнти Відділення надання соціальних послуг

Дуже дякую «Парасольці» за можливість отримувати послугу денного догляду для мого сина. У заклад Максим їде, ніби до себе додому. Там тепло зустрічають і організують різні цікаві заняття. Фахівці відділення дуже уважно ставляться до кожної дитини. А коли добре нашим діткам, то і ми, батьки, щасливі. Велика подяка засновникам та спонсорам за створення такого відділення в нашому місті.

Надія Біляк, мама Максима – клієнти Відділення надання Соціальних послуг

ЦІКАВІ ФАКТИ

Як заклад опинився у Тячеві?

Пошук місця для Центру «Парасолька» тривав довго, адже був принциповий критерій – заклад мав з'явитися у межах міста, бажано адміністративного центру. Так ми домандрували до Тячева, де знайшлася вдала локація і, що важливо, склалися конструктивні відносини з місцевою владою. Наші контакти міцнішали, і теперішній високий рівень інтеграції закладу і його підопічних у громаду, у тому числі, заслуга Тячівської міської об'єднаної територіальної громади. Свого часу керівництво міської ради мало можливість побачити, як функціонують подібні установи у Швейцарії, що додало аргументів щодо цінності нової установи для регіону.

Чому саме «Парасолька»?

Ще під час гастролей вихованців Вільшанського дитячого будинку-інтернату у Швейцарії в 2006 році було зроблено випадкове фото колективу під парасолькою. Але згодом саме ця світлина надихнула на ідею назви майбутнього закладу, тим більше, що символізм виявився доволі змістовним і відповідав місії Центру – захистити і забезпечити необхідними послугами людей з інвалідністю, створити для них комфортні умови життя. Відтоді **парасолька** – це символ і Центру, і Асоціації, яка підтримує відповідні ініціативи Комітету медичної допомоги в Закарпатті.

ЛЮБИМО КРАСНОМОВНІ АРХІВНІ ФОТО

2009

2012

2025

ПАРАСОЛЬКА Parasolka

важливий досвід спільної роботи

**БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
«КОМІТЕТ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
В ЗАКАРПАТТІ»**

Наші акаунти та способи зворотного зв'язку:

<http://cam-z.org/>

<https://www.facebook.com/camzukraine>

https://www.instagram.com/camz_ua/

Адреса в Ужгороді:

пл. Корятовича, 2/2, м. Ужгород,
Закарпатська область, Україна, 88000

Тел.: +38 098 976-69-29

e-mail: camzua@gmail.com

**СОЦІАЛЬНИЙ АБІЛІТАЦІЙНО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
«ПАРАСОЛЬКА»**

Адреса в Тячеві:

вул. Леонтовича, 60А, м. Тячів,
Закарпатська область, Україна, 90500

Тел.: +38 096 282-10-10, +38 068 918-61-99

e-mail: parasolka_sarc@ukr.net

Комітет медичної допомоги
в Закарпатті

